

VIŠEK POPLA- VE PRETI JUŽ- NI LOUISIANI

Sladkorno ozemlje prizadeto od
velike misisipijske povodnje, ko
se je vodna masa strnila v
južnosrednjem delu države.
Pomožna akcija še na delu;
nasipi še ogroženi.

New Orleans, La., 9. maja. —

Snoči so zvezni in državni agent-
je pričakovali, da zadene višek
poplave južnosrednji del države
Louisiane. Ponovno so podvzivali
pomožno akcijo, da rešijo, kar se
da rešiti ter da ohranijo in
obvarujejo nasipe predno jih
prične podirati pri mestecu
Bayou des Glaisses, kjer se je
bati največje katastrofe v se-
dajnji poplavi. Kajti ako vdre
voda na tem kraju čez nasipe,
tedaj bo poplavljenih zopet več
okrajev, ki merijo nad štiri mili-
jone akrov sveta, na katerem se
prideluje sladkorni trs in pri-
znanje bi bilo nad 250,000 prebi-
valcev. V tem okrožju se pridelu-
je skoraj ves sladkorni trs, kar se
ga prideluje na ameriških tleh
doma.

Še skoro mesec dni je na delu
armada ljudi, ki stalno poprav-
lja in utrjuje nasipe, toda masa
vode se istotako stalno viša in
že je ves up splaval po vodi, da
bo možno obdržati nasipe ter
tako odvrniti poplavo.

Kljub temu pa so inženirji še
vedno na delu in imajo v svojem
področju trideset milj dolgo
fronto, na kateri je treba paziti,
da voda ne uide čez nasipe.

Medtem pa še vedno dohajajo
oblačila, hrana in zdravila v po-
plavljene okraje iz vseh delov
Amerike.

Vsa znamenja kažejo, da ne
bo mesto New Orleans prizadeto,
ker se je merodajnim faktorjem
posrečilo obvarovati mesto s
tem, da so poplavlili druge manj
važne kraje, ko se pred tednom
razstrelili nasipi v nekaterih
krajih.

V New Orleans sta dospela
trgovski tajnik Hoover in vojni
tajnik Davis, ki sta si ogledala
nasipe nad New Orleansom in
Bantom Rodgem.

Washington, D. C., 9. maja. —
Zadnja poročila izkazujejo
seznám beguncev, za katere
skrbi rdeči križ, — 337,854 oseb.
Od teh jih je koncentriranih v
begunskih kempah 185,983 v
sedmih od povodnji prizadetih
državah, ostali pa so naseljeni
po raznih mestih. Rdeči križ
tudi poroča, da sklad poplavljen-
cev je narasel na devet milijon-
ov dolarjev. Največ prispevkov
je prišlo iz vzhodnih držav, in
sicer \$5,800,000.

Veliki izgredi v Berlinu

590 oseb aretiranih po fašistov-
skih demonstracijah.

Berlin, 9. maja. — Nemška
monarhistična in fašistovska or-
ganizacija "Stahlhelm", pri ka-
teri so bivši oficirji in vojakci,
je včeraj invadirala Berlin iz
vseh krajev Nemčije prav po
zgledu Mussolinijevga pohoda
v Rim. Prišlo je okrog 40,000
fašistov, ki so demonstrirali za
ekskluzivno in razgrajali po
Berlinu. Pri tem je prišlo
do spopadov med fašisti in ko-
munisti. Policija je imela posla
čez glavo. Do snoči je bilo 590
oseb aretiranih in okrog 50 fa-
šistov je bilo bolj ali manj ra-
njanih.

Do zdaj so našli 53 mrtvih
rudarjev.

Fairmont, W. Va. — Moštvo,
ki prodira v rove everettskil-
skega premogovnika, v katerem
je eksplozija 30. aprila usmrtila
blizu sto mož, je do 8. maja spr-
avilo na svetlo 53 mrtličev. V jami
se še nahaja 41 mrtvih rudar-
jev.

Koliko je pogodba sveta podjetnikom?

Izpor vodovodnih monterjev v
New Yorku kaže, da nič.
Pogodba je bila sklenjena za
pet let.

New York, N. Y. — Podjetni-
ška organizacija Greater New
York Building Trade Employers
Assn. je z izporom vodovodnih
monterjev napovedala vojno
vsem strokovno organiziranim
delavcem. V teku enega meseca
bo brez dela več kot sto tisoč
rokodelecev in težakov, ako po-
djetniška organizacija ne prekli-
či izpora.

V boj je zapletenih 10,000 vo-
dovodnih monterjev in pomoč-
nikov. Ko so bili vodovodni
monterji izprti, so pomočniki
zastavkali, ker niso hoteli o-
pravljati stavkokaškega dela.
Pomočniki so organizirani v po-
sebni organizaciji. Pomočniki
zahtevajo \$9 dnevne mezde in
pet dni dela v tednu.

Podjetniki so izprli vodovod-
ne monterje z namenom, da u-
ničijo njih organizacijo in unijo
njih pomočnikov v Brooklynu.
Izlučeni rokodeleci so zahtevali
\$14 dnevne mezde in pet dni de-
la v tednu. To so vdomerni
monterji izvršili, ko je potekla

njih pogodba s podjetniki. Z
njimi so zastavkali tudi pomoč-
niki. Nekateri podjetniki so
sklenili z njimi novo pogodbo,
toda večina podjetnikov je osta-
la trmoglava.

Podjetniki, ki montirajo vo-
dovodne naprave v New Yorku,
so bili zaradi tega odločnega na-
stopa delavcev vznemirjeni in
pozvali so na pomoč organizacijo
stavbinskih podjetnikov v New
Yorku. Organizacija stavbin-
skih podjetnikov je takoj zagro-
zila z izporom, ako se vodovodni
monterji v Brooklynu ne vrnejo
na delo.

Lokalni organizaciji vodo-
vodnih monterjev v Bronxu in
Manhattanu sta protestirali
proti izpori, kajti imeli sta s
podjetniki pogodbo za pet let.
Unija sta se obrnili na sodišče in
predlagali, da se proti podjetni-
kom izda sodnijska prepoved.
Kakšne tri tedne prej je neko
drugo sodišče v Brooklynu iz-
dalo sodnijsko prepoved proti
pleskarskim delavcem in jim pre-
povedalo stavkati. Ampak raz-
lika je, kdo zahteva sodnijsko
prepoved. Unija je s svojim
predlogom prepada na sodišču.
To je zopet nauk za delavce.

ODŠKODNINSKI ZAKON V MICH- IGANU IZBOLJŠAN

Tedenska odškodnina se poviša
za štiri dolare. — To je plod
neumorne agitacije.

Lansing, Mich. — Fred W.
Green, governor države Michi-
gan, je podpisal nov odškodnin-
ski zakon proti neugodam. Po
novem zakonu se poviša teden-
ska odškodnina od štirinajst na
osemnajst dolarjev.

Ta uspeh se je dosegel z ne-
umerno agitacijo, podukom in
delom od strani strokovno orga-
niziranega delavstva. Podjetni-
ki in zavarovalne družbe so na-
sprotno povzročile odškodni-
ne z navadnimi in še stokrat po-
novljenimi in znanimi frazami,
ki so nekaj navadnega, kadar
se gre za zakon, ki ima koristi-
ti delavstvu.

Delavci s tem povišanjem še
niso dosegli svojega cilja. Oni
stremijo za tem, da poškodovani
delavec dobi isto odškodnino, ko
je prejemal mežo, ko je bil
zdrav in delal. Ponesrečeni dela-
vec ima gotovo večje stroške,
kot oni, ki je zdrav. Zato je po-
polnoma pravičeno, da se odškod-
nina tako poviša, da bo delavec
prejemal toliko, kadar ponesre-
či, kot je dobival, ko je bil
zdrav.

Kitajska narodna stran- ka se je osvobodila na- zadnjih elementov

Stavke se bodo v bodoče izra-
vnale sponozumno. — Stavke
bodo odpravljene, tam, kjer se
podjetniki ne bodo ravnali po
pogodbi.

Hankov, Kitaj. — Kitajska
narodna stranka se je osvobodila
vseh reakcijskih elementov
in narodna vlada je svojo
pozornost obrnila delavstvu.
Vlada je izdelala sporazum z de-
lastvom, ki je obljubilo, da uve-
de disciplino v svojih vrstah, da
revolucija v Kitaju konča z u-
spehom.

Vlada bo vodila posle tuje-
zemskih tvrdk direktno ali pa s
pomočjo konzulov. Stavke se bo-
do izravnavale na podlagi med-
sebojnega sporazuma. Delav-
stvo je izjavilo prostovoljno, da
bodo stavke odpravljene, tam,
kjer podjetniki ne drže pogode-
be. Kjer ne gre za stavke, am-
pak za vpostavitve poslovanja
trgovine in industrije in za raz-
mere, v katerih se trgovski in
industrijski posli razvijajo bolj
hitro, bo posegla vlada vmes in
stvari izravnila nepristransko.

Da se uravnajo stvari v pro-
vinci Hupeh, je splošna delav-
ska organizacija izdala okrožni-
ko na delavce, da naj ubogajo
vlado in svojo organizacijo, ki
nečeta nemirov, posebno tam ne,
kjer se gre za tujezemce. Ravno
tako jih splošna delavska orga-
nizacija opozarja na to, da naj
se odrede stavke v tujezem-
skih podjetjih, bankah in tovar-
nah, ako ni stavke odobrila
unija. Ustanovljeno je bilo tudi
posebno revolucionarno sodi-
šče, pred katerim se bodo obra-
navala nasilna dejanja in ki bo
izdajalo odredbe za uravnavo
razmer.

PROTI DEJU OD KOSA.

Delo od kosa je navadno priga-
nanje delavcev.

Sydney, Avstralija. — Av-
straliska zidarska unija je dala
navodila svojim članom, da za-
htevajo povsod mezo na teden.
Podjetniki bi radi plačevali od
kosa, ker delo od kosa priganja
delavce. Unija pa pravi svojim
članom, da naj izvrše dobro de-
lo in zahtevajo plačilo na teden.

Sovjetski ekonom- ski program v Ženevi

Popolna razorožitev v vseh deželah, neomejeno preselje-
vanje delavcev iz dežele v deželo, črtanje vseh vojnih
dolgov, splošno povišanje plač, svobodno razvijanje
delavskih unij, odprava carinskih mej — to so glavne
točke Moskve za rešitev mednarodne gospodarske
krize. Evropski buržoazni delegatje so pozdravili
točko črtanja dolgov, ne pa drugih.

Zeneva, Švica, 9. maja. — Go-
vorančna faza mednarodne ekono-
mške konference Lige nardo-
v je bila zaključena v soboto.
Danes se konferenca razdeli v
komisije, ki izdelajo razne na-
črte. Sestavljene bodo tri
glavne komisije; industrijska,
komercialna in agrarna. Ko-
misije bodo zopet razdeljene v
podseke.

Ameriška delegacija, ki šteje
30 oseb, je rekla včeraj v razgo-
vorih s poročevalci, da je zado-
voljna s prvim tednom zborova-
nja. Govori so pokazali, da so
ljudstva vsa sveta danes tes-
no odvisna in navezana druga na
drugo v ekonomskih stvareh. To
spoznanje mora roditi dobre po-
sledice.

Govorančno fazo so zaključili
v soboto ruski delegatje iz Mo-
skve. Govorila sta vodja so-
vjetske delegacije Valerijan O-
boleski Osnaki in delegat Gre-
gorij Sokolnikov, bivši finančni
komisar v sovjetski vladi. Osnaki,
ki je še mlad, kodrolasec in
precej prikupne postave in be-
se, je predložil enajst točk so-
vjetskega programa za ozdravi-
te mednarodne gospodarske
krize. Točke so:

1. Črtanje vseh vojnih dol-
gov.
 2. Popolno razoroženje na su-
hem in morju.
 3. Osemurnik v splošnem in
šesturnik za rudarje.
 4. Svoboda delavskih unij in
pravo stavke.
 5. Finančna pomoč brezposel-
nim.
 6. Kontrola cen živilom.
 7. Odprava carinskih mej.
 8. Odprava protektoratov, man-
datov in kolonij.
 9. Prenehanje z ekonomsko
vojno napram Kitajski.
 10. Prenehanje boja proti
svobodnim odnosom s sovjeti.
 11. Splošno povišanje plač in
svoboda naseljevanja v vse de-
žele.
- Osnaki je v svojem govoru,
ki je trajal 40 minut, dejal tudi
tote: "En sam zgled protislo-
voja v kapitalističnem režimu
dajejo Združene države, ki ni-
majo dovolj delovnih moči, kljub
temu pa zapirajo meje naseljen-
cem, medtem ko je po ostalem

IZID VOLITEV V JUŽNI IN ZAP. AVSTRALIJI

V Južni Avstraliji je delavska
stranka izgubila nekaj svo-
jih pozicij, v Zapadni jih je
obdržala.

Adelaide, Avstralija. — V
Južni Avstraliji se je pri zad-
njih volitvah pokazalo, da le
večna čuječnost delavstva ohr-
ni pridobljene pozicije. Pred
zadnjimi volitvami je delavstvo
imelo v državnem parlamentu
26 sedežev, liberalci 18, konser-
vativci pa dva. Po končanih vo-
litvah so delavci obdržali šest-
najst sedežev, liberalni konser-
vativci 28, neodvisni delavci en
sedež, neodvisni liberalci pa tu-
di enega.

Kaj je povzročilo ta poraz pri
volitvah. Na kratko odgovorje-
mo delavska nezavednost. Vsi ti-
sti, ki so pri predznajnih volit-
vah volili za delavsko stranko,
niso bili razrednozavedni in ni-
so verjeli, da je naloga delav-
stva samega, da se osvobodi. Iz
nekdanjih pristašev delavske
stranke so se izpremenili v libe-
ralne konservativce. Iz napred-
njakov so postali nazadnjaki. To
pa zopet pomeni, da je bilo izvr-
šena premalo agitatoričnega
in podučnega dela, da bi se de-
lavske volilce zavedali, kaj je
njih dolžnost. Zmaga pri pre-
dznajnih volitvah je zazibala vo-
dilne faktorje v dremanje, iz
katerih jih prebudili šele poraz
na volitvah, da so pričeli spozna-
vati resnico, da je večna čuječ-
nost cena za zmago delavstva.

Perth, Avstralija. — Pri vo-
litvah v Zapadni Avstraliji so
stranke obdržale svoje. Pred vo-
litvami je imela delavska stranka
v državnem parlamentu 27
zastopnikov, konservativna
stranka pa 23. Po volitvah je pa
bil rezultat tale: Delavska
stranka je izvojevala 25 sede-
žev, konservativna pa 21. Štirje
sedeži še niso odločeni, a vsa
znamenja kažejo, da ne bo no-
bene izpremembe. In sicer bo de-
lavska stranka dobila dva sede-
ža, konservativna pa dva.

Reorganizacija avstral- ske delavske stranke

Konvencija se bo vrnila vsaka
tri leta. — Zvezni delavski
kongres postane najvišja av-
toriteta v delavskih zadevah.

Sydney, Avstralija. — Dne
11. maja prične zborovati tri-
letna konferenca zvezne eksek-
tivne avstralske delavske stranke.
Tega dne postane veljavna
tudi nova ustava stranke. Nova
ustava predvideva tesnejše in
skupnejše delo.

Federalni kongres, ki ga po-
setijo zastopniki iz vseh držav,
se snide na vsaka tri leta. Ta
avstralski delavski kongres bo
najvišja avtoriteta v vseh za-
dehah — političnih in gospodar-
skih, ki se tičejo avstralskega
delavstva. Zvezna eksekutiva bo
imela opraviti z vsemi posli in
stvarmi, ki se tičejo avstralskega
delavstva, vatevki tudi zastop-
avstralske delavske stranke na
mednarodnih zborovanjih. Zvezni
odbor za izravnavo sporov bo
reševal vse spore, ki se pojavi-
jo v posameznih državah.

Državni kongres bodo urav-
navali stvari, ki se tičejo delav-
stva v državi. Ti bodo tvorili
vez za državne politične in stro-
kovne organizacije z delavsko
stranko.

V splošnem se sodi, da bo re-
organizirana delavska stranka
spojila politično in strokovno
organizirano delavstvo v Av-
straliji.

Dva rudarja ubila.

Butte, Mont. — Pri eksploziji
dinamita v rudniku Leonard sta
bila v soboto ubita dva rudarja.

Katoličani morajo mol- čati o Smithovi izjavi

Papež je prepovedal vsak ko-
mentar uradnega značaja.

Rim, 9. maja. — Ameriška
časnarska agentura Associa-
ted Press je bila včeraj obvešče-
na oficijelno iz Vatikana, da no-
bena oseba v katoliški cerkvi ni-
ma pravice direktno ali indirek-
tno izražati mnenje "svete stoli-
še" o deklaraciji governorja Al-
freda E. Smitha iz New Yorka
glede vprašanja cerkve in drža-
ve.

Papeški zastopnik je tudi raz-
kril, da je papež takoj, ko je iz-
vedel za Smithovo deklaracijo,
izdal ukaz, da ne sme noben do-
stojanstvenik katoliške cerkve
komentirati oficijelno Smithove
deklaracije. Zlasti je bilo na-
ročeno apostolskemu delegatu v
Washingtonu, mgr. Fumasonij
Blondiju, da naj drži jezik za
zobmi.

(To pojasnjuje, zakaj katoli-
ški škofje in kardinali v Ame-
riki molče kakor polte kure.)

Bombe padajo na vataška gnezda v Mehiki

V novi bitki z vstani je bil ubit
duhoven, ki je vodil bandite.

Mexico City, 9. maja. — U-
radno poročilo se glasi, da je bil
Jose Maria Martinez, katoliški
župnik iz Coahuila, država
Michoacan, ubit včeraj v bitki
med zveznim vojaštvom in vsta-
ši. Martinez je vodil četo kato-
ličkih ekstremistov v boju z vo-
jaki. Četa je bila docela uniče-
na; 25 mož je bilo ubitih.

Druga vest iz Guadalupe se
glasi, da so zvezni vojaški letal-
ci začeli česati hribe v državi Ja-
lisco z bombami zadnje sobote.
Okrog 40 aeroplanov je v akciji.
Državna uprava v Jalisco je da-
la \$25,000 za one Indijance, ki
so morali zapustiti svoje domo-
ve v hribih. Ti Indijanci so ne-
trajni, valed česar so bili me-
d dvema ognjema. Vstahi so jim
zagrozili, da jih vse obesijo, ako
se ne pridružijo vstaji proti vla-
di. Vlada je dala neutrlecom dva
tedna časa, da se preselijo v var-
ne koncentracijske taborne.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisati se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju n. pr. (April 30-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Pomnite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ZA JEKLARKE BARONE SE BO V TEKU LETA SE REZALA POGAČA.

Jeklarski baroni lahko popolnoma v miru pričakujejo, da se bo leto zanje rezala večkrat pogača, kajti U. S. Steel korporacija je naznanila, da se bo skozi leto delila redna četrtletna dividenda po \$1.75 na delnico, kar pomeni, da se bo ta dividenda izplačevala na stare delnice, ki so bile izdane še pred delitvijo dividende v delnicah in tudi na delnice, ki so bile razdeljene med delničarje, kot dividenda v podobi 2,033,210 delnic. V gotovini bo korporacija izplačala za celo leto v četrtletnih dividendah na navadne delnice \$49,813,644 in \$25,219,667 na prednostne delnice, ali skupaj \$75,033,311. To pomeni, da bodo veliki delničarji prejeli še precejšnje vsote denarja od jeklarskega trusta za pojačanje njih gospodarske moči.

Ako primerjamo dividende šestnajst delničarjev, ki lastujejo kot posamezniki največ delnic in ki so jih prejeli v letu 1926, z dividendami, ki jih prejmejo v letu 1927 po razdelitvi 40-odstotne dividende v delnicah, se prepričamo, da se njih dividende povišajo skoraj za milijon dolarjev. Ti delničarji so prejeli skupaj v gotovini in v letu 1926 \$2,504,523, leta 1927 bodo pa prejeli \$3,475,745 v dividendah in gotovini. Ti delničarji, katerim se dividenda poviša v enem letu za \$971,222, so: George F. Baker, T. F. McGowan, Gilbert Haldane, Myron C. Taylor, L. S. Phipps, T. F. Rothschild, L. H. Cutter, H. K. Johnson, Nathan Miller, J. A. Hurley, F. R. Bacon, D. A. Johnson, Elizabeth Winter, Wm. R. Timken, W. C. MacAvoy in Cleveland H. Dodge. Primera bi bila še veliko bolj presenetljiva, ako bi navedli imena mešetarjev, ki imajo delnice jeklarskega trusta v blokih in ki so agentje finančnikov, ki žele skriti svojo gospodarsko moč pred javnostjo.

Ravnatelj družbe so naznanili, da je jeklarska korporacija v prvih treh mesecih letošnjega leta napravila \$45,548,725 profita, medtem ko je lani v prvih treh mesecih imela \$45,061,285 dobička. V celem letu 1926 je pa jeklarski trust imel \$199,058,869 dobička.

Za koliko se pa bo pojačala gospodarska moč jeklarskih delavcev, ki s svojim delom pomagajo, da se gospodarska moč jeklarskih baronov zopet poveča? Za nič! Njih gospodarska moč se bo pravzaprav znižala, ker bodo koncem leta za eno leto starejši. Njih telo bo koncem leta manj odporno proti raznim boleznim, tudi moč njih čutov se bo znižala, ako so prekoračili starost 30 let, kar pomeni, da so pri delu zaradi pešanja čutov veliko bolj izpostavljeni raznim nezgodam, kot so bili pred enim letom. To velja le za telesno in duševno krepke ljudi. Oni, ki so pričeli delati v jeklarskih podjetjih, kot telesni slabici, se pa v enem letu veliko bolj postarajo, kot oni, ki so pričeli delati, ko so bili njih čuti in telesna moč popolnoma razviti. Z drugimi besedami to pomeni, da se proizvajalna moč jeklarskih delavcev v teku enega leta zniža, ako so prekoračili starost 30 let, čeprav so pričeli v jeklarskem podjetju delati, ko so bili popolnoma krepkega zdravja, a veliko bolj se zniža proizvajalna moč onih delavcev, ki so bili telesno slabi, ko so vstopili v jeklarsko podjetje kot delavci in ko prekoračijo starost trideset let.

Kljub tej resnici pa nobeden ravnatelj jeklarske korporacije ni vstal in povedal, ko se je delila dividenda, da je treba delavce nagraditi za polagoma pojemajočo proizvajalno moč s povišanjem mezde. Ravnateljji so pač bili preveč zamišljeni v misel, kako se naj poveča gospodarska moč delničarjev, niso pa mislili na jeklarske delavce, ki so s svojim delom nakopičili milijone, da je bilo mogoče povišati gospodarsko moč delničarjev. Nihče izmed ravnateljjev ni mislil na ohranitev in zaščito proizvajalne moči jeklarskih delavcev, brez dela katerih bi se še sploh misliti ne moglo na pojačanje gospodarske moči delničarjev. In zakaj? Zato, ker živimo v kapitalistični človeški družbi, v kateri se producira zaradi profita, ne pa za ohranitev človeške produktivne moči, brez katere bi morala človeška družba vzeti konec od vsega hudega.

Kapitalistični sistem blagovne produkcije in distribucije blaga je destruktiven in ne konstruktiven.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in študentjev "Prosveta".

S. pota.

V "Glasilu K. S. K. J." vidim med drugim pomptom tudi sliko znanega Paula Schenellerja. Nič nimam proti, da se postavljajo z njim, toda rad bi malo pobrskal po zgodovini tega moža, da bodo člani videli, s čim se postavljajo. Bilo je na eveletski konvenciji, ko je bil Schneller predsednik K. S. K. J. Samooblastno je tam postal in kdor ni bil njemu ljub ter je hotel v dvorano, je dobil s policijskim kolikom po glavi. Če je sumil koga, da kaj ve o njem, zlasti pa o njegovi aferi v Calumetu, Michigan in pa o njegovem delu proti K. S. K. J. (ter o drugem), radi česar ga je moral zagovarjati odvetnik, je istotako samooblastno nastopil proti njemu. Ko so bile stvari dokazane in so se bližale zaslišanju posledice za Schnellerja, pa so rekli iz usmiljenja v Jolietu: "Poglejte njegovo veliko družino." In zaradi velike Schnellerjeve družine se je konvencija Schnellerja usmiliła, da ga ni izročila sodniji. Sedaj pa je Schneller ožji prijatelj Toneta Grdine. Vzel ga je, kot poroča zapisnik zadnje konvencije v Pittsburghu, nazaj in v glasilu K. S. K. J. je zopet Schnellerjeva slika, da si delajo z njim reklamo. Da, da! Gluha vkup striha. Lepa pajdašija to: Schneller pa Grdina!

Ta zopet zasvetljena zvezda pri K. S. K. J. je pobeženi grob. Nekoč se je tolkel po prsih: K. S. K. J. bo mene imela za predsednika. Sumil ni, da so znana njegova početja v Calumetu. Ko je s pomočjo policije prepodil nekaj njemu neprijaznih ljudi s konvencije je še onega dopolnjeval, ko je sprevlel, da je deloma na trdnem, izjavil: "Jaz imam popoldne važen opravke zunaj konvencije, naročite podpredsedniku, da me zastopa popoldne. Onega popoldneva je odšel z nekim znancom, tudi iz Calumeta, po svojih potih, mi pa smo zborovali brez njega. Par let pozneje se je izvedelo o njegovem delu proti K. S. K. J. Schnellerjeva taktika je približno taka kakor Grdinova, namreč da z navideznim katoličanstvom skriva svoje resnično stremiljenje. Grdina na primer vpije: Jaz sem katoličan in jednota mora biti katoliška, v resnici pa bi jo kmalu s pomočjo čikaškega Kazimirja zabarantal Judom, pod pretvezo "reinsuranca".

Na zunaj katoličanstvo, v srcu pa preračunatost. Zivela K. S. K. J. toliko časa, dokler kupujete od mene — Taki so značajci. — Matija Pogorelec.

Odgovor zabavljačem.

Cooperstown, N. Y. — Vsem tukajšnjim Frankom in Tončkom moram povedati, da se zelo motijo, če mislijo, da sem jaz prispeval v Zarkomet o brozi in potih. Ker mene sumijo, moram malo odgovoriti. Kar se tiče broze, povem, da se ni še nikoli kuhala v mojem poslopu in je sploh ne poznam, še manj pa, da bi hodil okolo in jo predajal. Tudi k tlem ne pogledam, kadar sram poštenega človeka. Močvirja pa je tudi dosti pri meni kakor pri vseh farmah.

Mislím, da je to ni farme, ki bi bila brez močvirja. Ali takega močvirja le ni kot ponkond, da je konj utonil na vrhu grčica, kar se je zgodilo par let nazaj.

Zabavljači naj pogledajo malo okoli sebe, pa bodo videli, kje je sivar.

Pišajo tudi, da znajo napraviti dobre potice. Zato pa jim gre vsa čast, da se tudi Slovenke najdejo, ki znajo kaj speči. Ko bo kakšna prireditelj ali partija, bi se tudi jaz rad postavil z dobrim kolačem, ali kaj, ko mi pa razmere ne dopuščajo. Kot družinski oče moram najprej gledati, da bodo otroci imeli kruh, ne pa da bi daroval potice za brozgarje. Srečni ste in pametnejši od nas, da nimate nobene družine za seboj, za katero bi morali skrbeti in ji dajati, ko bi vas prosila kruha.

Ne vem, zakaj imajo zabavljači toliko poguma ravno proti meni, kakor da sem vsega jaz

kriv. Ali zato zabavljajo, ker ne grem k spovedi? More biti zato, ker ne pristopim v njih klube. Jaz bi precej pristopil, če bi bil tudi potem zvraven, ko si dele dohodke; če pa mislijo, da bi samo dajal, pa Mihata ne bo zvraven.

Slišal sem že večkrat, da je najboljši, če je človek z malim zadovoljen. Jaz sem tudi zadovoljen, da se najrajši držim ene same dobre hrastove veje, kakoršna je S. N. P. J., ne pa da bi se prijel smrekovih vej, ki so tako krhke, če količaj potegne veter, pa se vse polomijo. Čemu hočem podpirati še vse tukajšnje privatne klube in mlati prazno slamo, ker to gre vse v žep tukajšnjih brozgarjev.

Najboljše je, da člani društva št. 457 gmotno podpiramo S. N. P. J., ker na njo se edino moremo zanesiti, da nam bo tudi dala gmotno pomoč, kadar jo bomo potrebovali. Ona nam bo stala na strani in gledala na našo deco, kadar mi izginemo. Čemu je treba toliko klubov in čemu nam je treba toliko zmešnjave!

Opozarjam vse člane našega društva št. 457, da se udeležite prihodnje seje dne 8. maja. Glasoval bomo o iniciativi, za kar je glavni urednik z poslal glasovnice. Mislím, da vsem članom še ni stvar znana, zato pa je boljše, da vsakdo pride malo prej, da bom lahko raztolmačil in da bomo malo razmotrivali o predlogih, predno bomo glasovali.

Pomnite tudi, da imamo naklado v bližnji sklad. Naše društvo je do sedaj plačalo za vse člane naklado iz društvene blagajne, zato pa mislim, da bomo kaj ukrenili tudi pri tej nakladi.

Vreme je pri nas tako kot navadno spomladi: dež pa sneg. Čeprav je bilo že poročano od tukaj, da so naše žene že posejale vrte, ni še nič zelenega. Skoro vsaki dan grem mimo tistega "posejanega vrta", pa še nisem videl nič zelenega; bom že pozneje poročal, kako bo rastle. — Michael Selan.

Uspešna prvomajska slavnost.

Virden, Ill. — Prvomajska proslava socialističnega kluba št. 50 je izborna uspela. Udeležba je bila zelo dobra, če upoštevamo, koliko je slovenskega življa v okolici in pa kake so današnje razmere. Sodrugi in somišljeniki so prišli od blizu in od daleč, zavedajoč se dela mednarodnega proletarijata. Dan je bil topel, kar je tudi največ pripomoglo do uspeha, da je klubova blagajna oživela za en stotak več. Na shodu je govoril sodrug J. Goršek in predsednik glavnega porotnega odbora. Ožigonal je sedanjí kapitalistični sistem ter borbo človeka za ostaneč od davnih časov do danes. Govoril je tudi o S. N. P. J. o njenem poslanstvu od ustanovitve, kake težkoče so bile in koliko so nasprotniki ruvarili proti nji. Tisti, ki sodelovali proti S. N. P. J., ni več, toda jednota je še in še bolj trdna, zakaj bratje se zavedajo, kaka je njih naloga. Govornik je tudi omenil težkoče bolniških skladov in priporočil glasovanje za iniciativo. Priporočil je rojakom, naj pristopijo pod okrilje S. N. P. J. ter naj se pridružijo v J. S. Z. ter naroče na Proletarca. — Frank Bersch.

Liberti-bondl drugega posojila bodo izplačani letos.

Washington, D. C. — Zakladniški tajnik Mellon naznanja, da bodo zadolžnice avobode drugega vojnega posojila, ki so bile izdane 15. novembra 1917, izplačane letos ob desetletnici, to je 15. let prej kot je bilo določeno za dozorelost teh vojnih bondov. Bondi bodo izplačani od 15. oktobra do 15. novembra. Po tem datumu prenehajo obresti, toda lastniki, ki jih nocoje izmenjati v denar, jih lahko zamenjajo za druge zvezne bonde. Podpisanev za te bonde je bilo 9,400,000 in vlada bo izplačala \$1,700,000,000. Bondi so v ogromni večini v rokah bankirjev in imovitih oseb, kajti siromašni sloj, ki so bili med vojno prisiljeni podpisati posojila, so svoje bonde že davno prodali.

ZDRAVSTVO

Poklic in bolezen. Zdrava izbira poklica odvisi od telesne velikosti, telesnega ustroja, kostnega, mišičnega in živčnega sistema, to kar določa gibanje in pripravljenost in živahnost duha. Odločilno za zdravje naroda je, da pride iz dežele v industrijska mesta vedno dovolj svežih moči. Če hočemo braniti pred nepravilno izbiro poklica, je pred vsem potrebno, da ščitimo ženske, v prvi vrsti nosečo žensko. Telesu škodujejo splošne slabe socialne razmere: slaba hrana, stiska in težko delo. Izmed posameznih varljivih vzrokov je omejiti sledeče: Pri ljudeh, ki imajo opraviti s svincom, je treba paziti, da dihaajo skozi nos. Otroke, živali s povešenim črevesjem, slabo hranjene, jetične, na srcu bolne in alkoholike, je treba izključiti od opravka s svincom. Živo srebro napravi slabo razpoloženje za jetiko, arzen za živčne bolezni. Tuberkuloza ne smejo opraviti v prašnem ozračju, posebno ne mladi, medtem ko ima vdihavanje prahu pri starejših večjo tendenco za zdravljenje jetike. Delavci, ki opravljajo posebno težka dela, dobe srčne bolezni. Treba je gledati na zgodnje znake in potem takoj menjati poklic. Slabotni ljudje naj nikar ne opravljajo težkega duševnega ali telesnega dela. Pri nekaterih poklicih se zvije hrbtenica in potem rado nastane poškodovanje srca. Stalno sedenje povzroči zaprtje in ga je treba zgodaj zdraviti z dieto, gibanjem in kopelimi. Pri delavcih, ki imajo opraviti z fosforjem, kisljinami, kočnatim in sladkornim prahom in pa živim srebrom, je treba vedno paziti na zobe. — Paudariti je treba, da pri posameznih boleznih, če jih hočemo zatreči največ storimo s tem, da pri izbiri poklica vedno odloča tudi zdravstveno stanje.

Zdravje ženske v poklicu. O tem je napravila londonska zveza zdravnic posebno statistiko. Opazovanja se nanašajo na 13,748 učiteljic, kojih zdravstveno stanje so zdravnice opazovale 12 let. Neporočene učiteljice manjkajo v šoli na leto povprečno 8.2 dni, poročene 9.3; učiteljki pa manjkajo v šoli letno samo povprečno 4.6 dni. Kljub temu je pa številu umrljivosti pri učiteljicah dosti manjša kot pri učiteljih, 0.25% proti 0.44% na 1000. Trajno invalidnost so opazovali pri 0.27% učiteljic in pri 0.40% učiteljev. Zdravnice mislijo, da trpi učiteljica poleg ženskih bolezni, kojih pomen pa večkrat precejnjujejo, v prvi vrsti valed predolgega poto v šoli in iz šole; zato nima redne tople opoldanske hrane, iz tega sledijo slabokrvnost in slabi živci.

Sladkorni zajutrek. V društvu dunajskih zdravnikov je priporočil Dr. Depisch sladkorni zajutrek kot sredstvo, da postane močnejši in da se zredimo. Na teš žleodec dobijo bolniki 50 do 100 gramov sladkorja, v kockah v približno pol litru čaja; če računimo težo kocke s 6 gram, torej 8 do 16 kockov na dve čaši čaja. Ta zajutrek ne smemo po- užiti prehitro — najbolje je tekom pol ure — in tudi ne sme biti prevroč. Če je kdo občutljiv zaradi sladkega okusa, naj dene malo limoninega soka vmes. Po sladkornem zajutreku ne smeš tri do štiri ure nič jesti, razen če se pojavi čut lakote že prej. Pri mladem rekonvalescentu po vnetju pljuč se povzročili s sladkornim zajutrekom hudo lakoto in so dosegli tekom 8 dni 1½ kg prirastka na teži. Tek je ostal tudi potem še dober, ko so s sladkornim zajutrekom prenehali, in se je zredil pacient v sledečih 8 dneh spet za 1½ kg. Pri 34letnem bolniku z žledeniimi tvori in s pomanjkanjem teka so odpravili tvore s posteljnimi potikom in s primerno dieto, dočim je pomanjkanje teka ostalo in je bolnik še kar naprej hujšal. Dali so mu sladkorni zajutrek; tekom petih dni je bil tek že prav dober, tekom šestih dni se je zredil bolnik za 1½ kg. Nato so s tem zjutrekom prenehali, a se je bolnik še kar naprej redil in se je zredil v 40 dneh za 4 kilograme.

Agitirajte za "Prosveto"!

ZARKOMET

Zarkometova družina.

Družina naše kolone je precej narasla zadnje čase. Tudi je precej domača in složna. Seveda niso vsi zadovoljni z vsem in zdajpazdaj bi se radi malo pokavgali, pa ni vredno. V splošnem se imamo dobro, kar je prav.

Odkar raste družina, je prišlo v kolono več novih stvari. Prišle so uganke in računske naloge. Sprva mi to ni ugajalo, ali ko sem videl odzive in opazil veliko zanimanje, sem se demokratsko umaknil. Prišla je tudi "krtačarska politika". V par tednih je pritegnila naše kar štiri entuziaste in mika še druge. Kmalu bo "krtačarjev" za eno društvo. Nekaterim ni všeč to "krtačarsko" prerakanje in zbadanje — a pustite jim šalo. V tem ni nič slabega. Saj je dovolj razlike. Imamo collinwoodskega Striglja, ki vztrajno maha po lokalnih razmerah; enako vztrajen in resen je "Old Moulder". Imamo tudi "Veselo Micko", ki iztepa prah iz svoje okolice v verzih. Njeni verzji morda niso najboljše, je pa volja dobra. Rayno tako vztrajna je "Kanalje" iz Iowe.

Družina raste in zanimanje za kolono raste. To potrjuje moja vsakdanja pošta. Vse raste — samo prostora je vedno manj. Zato pa moja draga družina ne sme biti huda, ako se marsikatera reč "izgubi", kar pošlje te, ali če je ta ali ona reč za polovico ali še več prikrajšana. To je potrebno, ako nečemo podreti meje in okupirati še eno kolono.

Spominčica.

Čitateljica iz Clevelanda me prosi, naj ji narišem v koloni cvetlico spominčico, katere še ne pozna. Ne morem ustreči, ker nisem risar, a kliseja nimam pri rokah. Ako mi čitateljica pošlje znamko za dva centa, ji pošljem sliko spominčice.

Srečni farmarji!

V Nebraski so iznašli strojni plug, ki sam orje. Živel tak plug! Zdaj pridé še stroj, ki vse sam požanje, omlati in zmee v kaško. Ali kaj pomaga? Wall street že ima drugo "mašino", ki

BOJ ZA PET DNI DELA NA ZAPADU.

Podjetniki ne marajo priznati pet dni dela in še groze, da bo preklican za one delavce, ki so ga že izvajali.

Seattle, Wash. — Vse večje podjetniške organizacije so vrgle rokavico stavbinskim delavcem. Podale so izjavo, v kateri naglašajo, da ne bodo le odklonile pet dni dela v tednu sedmim stavbinskim rokodelstvom, ampak da ga bodo odvzele osmim rokodelstvom, za katere je priznan. Pogodbe med podjetniki in delavci so potekle dne prvega maja.

Pleskarji, zidarji, ometači, pribijalci latnikov, električarji, vodovodni monterji in še drugi delajo samo pet dni v tednu. plosno mneje med delavci je, da se delavstvo z vsemi sredstvi upre podaljšanju delavnih dni v tednu. Med delavci, ki zahtevajo pet dni dela v tednu so tesarski delavci, kleparji in stavbinski težaki.

Med podjetniki so v večini starokopitneži, ki zavzemajo predpotopno stališče, da imajo le podjetniki pravico določiti, koliko časa delajo delavci. Duh modernega časa je šel mimo njih, ko so spali.

KITAJCI NE STRELJAJO NA NEOBROZENE LADJE.

Nemški parnik dospel neoviran v Hankov.

Hankov, Kitaj. — Nemški parnik "Idarwald" je dospel v tukajšnjo luko neoborožen in brez spremstva bojne ladje. Nihče mu na potu ni delal ovir in tudi nihče ni streljal nanj. V krogih nacionalistov tolmačijo ta pojav tako, da kitajsko ljudstvo smatra vsakega tujezemca za svojega prijatelja, ki prihaja v Kitaj neoborožen, in za to ga tudi ne nadlegujejo.

tudi vse sama požre, kar farma pridela. Najslavnejši bo oni iznajdalj, ki bo znal zlomiti walls streetsko mašino, tako da bo farmar z delavcem vred enkrat tudi gospodar tega, kar pridela in izdela.

Do gotove meje je res.

Oni, ki bi sami radi bili iznajdalj bodo butlergerji, najrajši očitačo butlergarstvo onim, ki hočejo biti butlergarji. — Nisem Cooperstown, N. Y.

Se ena rešena uganka.

V Zarkometu št. 103 je bilo vprašano, do katere živali bi morali kristjani imeti največ spoštovanja. Moj odgovor: Do osla, ki je Krista nosil in rešal. A še večji osel je tisti, ki to v jame. — Krtačar iz Acoste, Pa.

Svet Jur na konju.

Sveti Jur iz Bele doline imajo zelo šibko hrbtenico, ker se boj "Hrbtenice". Lahko se kobilu za jase, ampak "Hrbtenica" se b vseeno igrala dne 30. maja. Machanek Halli v Exportu. — Mešan, Export, Pa.

Mir med vami!

Dragi Zarkomet! Posveti mi Sublet in videl boš zdražbarji ki bi rad naredil kavs med član kluba št. 15 J. S. Z. Zebra, zebra kar je in ni, ko se mu pa na prste stopi, se pa pod kiki skrije. — Opazovalec, Sublet Wyo.

Če pride kdo v nebesa, pride Jud.

Raztolmači ti meni, kako je p smrti z Judom, ki se je dal krstiti za katoličana in pokopan je bil po judovski. Tukaj je umrl bogat Jud, ki je bil z velikim pompat krščen v katoliški cerkvi po smrti so ga pa odpeljali v New York, kjer je bil pokopan po judovskih obredih. V kateri nebesa je šel, katoliška ali judovska? — Milvauški Jez.

Seveda, seveda!

Kdor hoče k spovedi hoditi, mora trikrat na dan grešiti, drugič ni vredno iti. — Bela vranica iz Detroita. K. T. B.

ORGANIZACIJA, KI ZNA S RITI SVOJE VRSTE.

V mesecu marcu je pridobila 410 Novih članov.

St. Louis, Mo. — Organizacija železniških brozajavnih uslužbencev je pridobila v mesecu marcu 411 novih članov. Prvi pridobitev za železniške brozajavne uslužbence je organizacija izvajala, ko je razsodiščni odbor v smislu Watson-Parkerjevega zakona priznal za brozajavnim uslužbencem na Northern Pacific železnici tri cente povišanja mezde na uro.

Policija zajela notorično gnezdo.

Chicago, 9. maja. — Policija okraja Forest View je večeraj navaila s silo in odprla vrata notoričnega gnezda — razupite občestne gostilne Forest View inn ter aretirala 17 žensk in 23 moških, in jih odvedla v ciceriške zapore. Sosedje so se že del časa pritoževali oblastem, da mora biti konec razupitega gostišča.

MacDonald zapusti bolnišnico ta teden.

Philadelphia, Pa. — J. Ramsay MacDonald, bivši laboristični premijer v Angliji, ki že dva tedna leži v tukajšnji bolnišnici vsled vnetja sapnika, je toliko okrevdal, da zdaj sedi na postelji. Zdravniki upajo, da zapusti bolnišnico ta teden.

Stavka tesarskih delavcev.

Chicago. — Okrog 1500 tesarskih delavcev, uposlenih v lesnih tovarnah v Chicagu, je 9. maja zastavkalo, ko so lastniki tovarnen naznanili v soboto, da bo mezda reducirana na \$1.10 od ure. Doslej so delavci prejimali \$1.20. Okrog 40 tovarnen je prizadetih.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Politični pregled po Jugoslaviji

**"SLOVENE" PRIZNA PO-
POLNI BANKROT 8-LETNE
MINISTERIALNE POLITIKE
S. L. S.**

(Izvirno Prosveta.)

Spodaj pričebuemo uvodnik "Slovenca", centralnega glasila klerikalne stranke v Jugoslaviji. Sami klerikali pravijo, da so šli že trikrat na led belgrajski kapitalistični gospodi. Čudno, da se ti pristaši ljudske stranke niso še nič naučili od ljudstva, ki pravi: "Osel gre samo enkrat na led." Če bi torej klerikali poslušali glas ljudstva, ne bi šli trikrat na led.

Korošec se poveljuje, da je rešil položaj naroda in države, ker je zlomil železničarsko stavko! — Katerega naroda? Katere države? Ali so železničarji ogrožili slovenski narod, slovensko ali jugoslovansko državo? Ne, železničarji so samo zahtevali izpolnitev pogodbe, ki jo je ministerstvo železnice sklenilo z njihovo organizacijo. Minister duhovnik pa je dal železničarjem mejo pogodbe in dostojne plače — svičenke. Padlo je več delavcev, nesteto pa je bilo ranjenih. (Zaloška cesta 24., 4., 1920). Ravno sedem let je od tega. Korošec je reševal belgrajske bankirje ne pa naroda in države!

Naj se torej čitatelji sami uverijo iz "Slovenčevega" uvodnika, ki je dobesedno ponatiskan, da vidi, kako sami klerikali svojo politiko odkrito zasmejujejo. Na eni strani dokazujejo, kako so speljali na led, da so prevarani, ven vrženi, na drugi pa trdijo, da je njihovo delo rešilo narod in državo, ne povedo pa, da pod "narodom" zastopajo belgrajske kapitaliste.

Po sestavi nove vlade.

Nič si ne prikrivamo: trikrat smo že šli Slovenci na led, trikrat v najtežjih položajih. In trikrat so belgrajski činitelji kvitirali naš vstop z grdo neolajstnostjo.

Prvi v Protic-Koroševi vladi. SHS je tedaj prevzela največje delo železničarskega ministristva in prejel v vladi strašne dneve železničarske stavke. V interesu naroda in države je tedaj rešila položaj, ki je grozil, da nas upropasti. Brezštevilne priznanje izjave so označevale tedaj in kasneje dr. Korošca kot državnika, ki je vzdržal in našel rešitev, ki jo je zmogel le najboljši med dobri. Teh in takih izjav niso dali le naši prijatelji, ampak so jih ponavljali in podpirali voditelji skoraj vseh političnih strank in tudi gospodarski in drugi interesi izven parlamenta. In vendar je tisti vladi sledila samorska koalicijska.

Drugi je SLS prišla za državno krmilo v Davidović-Koroševi vladi narodnega sporazuma. Ta vlada je nastopila v dobi divjega orjunaškega terorja in persekucij, v času, ko je javna varnost padla pod ničlo ko je kredit naše države skoraj izginil. Ta vlada je našla prazne državne blazine, nered v upravi, nezadovoljstvo in splošno ogorčenje med narodom. Rešila je demokracijo in vpostavila zakonitost ter avtoriteto oblasti. Pristopila je k izdelavi rednega proračuna, izdelala zakon proti korupciji ter proklamirala program, ki je pomagal, da je hotela vlada se tedaj zastaviti propadanje državnih financ in gospodarstva. Vlada je bila tako trdna, da je parlamentarni činitelji niso vrgli. In vendar je izginila preko noči. Demisijalni je volni minister in to na tak način, da je nujno morala slediti demisija celokupnega kabineta. Sledila je najhujša reakcija, ki je bila sploh možna, volivna vlada PPZ, ki je v krivju in korupciji izvajala proslule volivne leta 1925.

Od tedaj je državni voz hitro drčal nazaj. Leto za letom so bile državne finance mizernejše, zasebnemu gospodarstvu je eksakutor sekal korone, državno gospodarstvo je bilo v največji krizi. Ujme in neizpolnjenosti leta so gospodarstvo obubo- žanje pritirale do vjaka. Obenem se je zunanepolitični položaj tako zastrel, da je SLS nujno morala opustiti vse politične in taktične pomeleke in se zopet irtvovati tako radi države kakor radi slovenskega naroda.

Tako smo se tretjič znašli v vladi v največjeogrednem trenutku. Iz slabeza načrta državnega proračuna in finančnega zakona, ki smo ga našli, je bilo treba napraviti kolikorotnega dolozega, tako rekot iz nič je bilo treba oživotvoriti obstane samouprave in zapostavljeni in izžeti Slovenci je bilo treba dati vsaj nekaj zadovoljstva, pospraviti vsaj nekatere krivice.

Kakšno delo je SLS v tej kratki dobi napravila državi, kolike so njene zasluge za zboljšanje sploh in v Sloveniji posebej o tem smo že in bomo še govorili ob drugi priložnosti. Ugotovljamo le, da so kljub vsem političnim strastem tudi nasprotniki od

leta nanovo pridobilo ljubljansko domovinstvo skupaj 459 oseb, in sicer 118 moških, 146 žensk in 195 otrok. Sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo pod pogojem, da si pridobe naše državljanstvo, se je zagotovilo 7 prosilcem z družinami, in sicer 4 moškimi, 7 ženskami in 9 otrokom, skupaj 20 osebami. Končno je popisovalni urad mestnega magistrata izdal tekom I. četrtletja 261 domačinom domovinske liste, 7 domačinom poselske knjižice ter 88 strankam delavskih knjižice.

Požar uničil pet hiš. V litij- skem okraju so požari v zadnjem času skoro na dnevnem redu. Na Veliko noč zvečer je gorelo na Savi in v Mošenju poleg Save. V noči od 18. na 19. aprila pa je na nepojasnen način nastal požar v vasi Roviše pod Sv. Goro, ki je napravil ogromno škodo in uničil več poselnikov skoro vse imetje. Pogorelo je namreč pet hiš z gospodarskimi poslopji in tudi več glav živine. Ljudje so rešili z veliko težavo le svoje golo življenje, kajti ognjeni zublji so z bliskovito naglico dovršili svoje uničevalno delo. Ljudstvo je obupano in z grozo ogleduje žalostno pogorišče. Vso okolico je že objel strah pred novimi požari. Splošno se domneva, da je ogenj zanesla zlobna roka. Prejšnji dan so se namreč potikali okoli Sv. Lamberta trije sumljivi in nepoznani moški. Ljudstvo se boji, da se bodo požari v litij- skem okraju ponavljali kakor lansko leto na Gorenjskem, ne da bi se moglo priti zločincem na sled.

Obilna smrtna žetev v kamni- škem okraju. V velikonočnih dneh je umrl v Kamniku Lorenz Bergant p. d. Grantave, daleč na okoli znan gostilničar v Samostanski ulici. — Ob istem času je umrl tudi Bergantov sosed posestnik in krojač I. N. Potočnik, oče Srečka Potočnika, imejitelja krojne šole v Ljubljani. — Dne 17. aprila pa je zadet od kapi, nenadoma preminul znani gostilničar in posestnik v Bistrici Fran Bodlaj. Vseposlovna gospodarska borba je tudi njega pritirala do preranega groba.

Prestavitev struge Trbovelj- šice. Pri Vebur nedaleč od cementne tovarne so pričeli rudniški delavci kopati novo strugo za Trboveljšico. Nova struga Trboveljšice bo sedaj tik okraj- ne ceste, s čemer si bo rudnik pridobil mnogo dosedaj brez- plodnega sveta. Vsa dela se vrše na stroške rudnika.

Čikaška gledališča

Vsakemu amer. dečku, bil vzgojen na kentukiških gorah, kje na Skalnatem gorovju, v ka- kem vele mestu, na nazadnja- škem Jugu, ali pa na Severu, je prav dobro znano ime Babe Ruth. Vsak deček se ga z vese- ljem spominja, ker zna Bambino tako spretno odbijati žogo, da zasluži za svojo spretnost v baseballskem sportu vsako leto naravnost kraljevo plačo. Do- hodki baseballskega kralja so velikanski. Radi njegove veli- ke popularnosti med Jankiji si je neka filmska družba njega iz- brala za film, v katerem nastopa Babe kot slavni igralec base- balla. Prihodnji teden ga je vi- deti v Roosevelt kinu v filmu "Babe Comes Home", ki je ogla- ševan kot najzadovoljivejša za- bavoviti film, prikazan lokal- no.

V McVickers Theatre je v te- ku film "McFadden's Flats". Slika je stanovanjska produkcija v nekem apartamentnem po- sloppju, kjekoli v velikem mestu.

"The Tender Hour" je krščen film, ki pride prihodnji teden v Chicago kinogledališče. Poleg filma je na repertoarju mala odraka farsa ter tudi orkester Leopolda Spitalnyja.

"Children of Divorce" je se- dad predvajana slika v Uptown teatru, a je bila downtownskih kinih Balaban & Katzove družbe predvajana že pred mesecem.

Na južni strani mesta v Tivoli teatru je na programu film "They're Off". Glavno vlogo filma ima znana diva Bebe Du- niels, ki je zadnje čase nenavad- no hitro zaslovela širom film- doma.

Avstralski džingoli ostali duševno omejeni

Avstralskim delavskim delega- tom ne dovolijo potnih listov za potovanje v Kitaj.

Sydney, Avstralija. — Av- stralska zvezna vlada ni hotela izročiti potnih listov J. S. Gar- denu, tajniku delavskega sveta v New South Walesu, in še trem drugim delegatom, ki jih je izvo- lil svet, da naj zastopajo avstrals- ko delavstvo na panpacifičnem delavskem in strokovnem kong- resu, ki je pričel zborovati dne prvega maja v Kitaju. Uradni vzrok je bil taj, da so v Kitaju razmere še nejasne. V resnici je bil vzrok, da avstralska zvezna vlada noče, da bi se sestali na kongresu kitajski in avstralski delavci in se pogovorili o svojih delavskih zadevah. Delegatje so kupili že vozne listke na parni- kih, ko je bila izdana prepoved, da se jim ne izroče potni listi.

Delavski svet v New South Walesu je takoj podal izjavo, v kateri pravi, da avstralski kapi- talisti nočejo, da bi avstralsko delavstvo izvedelo resnico o po- ložaju v Kitaju.

Garden pa izjavlja v imenu de- legacije, da se je vse storilo, kar je bilo mogoče storiti, da se po- tlačijo konferenca v Kantonu. Konferenca je bila velike važno- sti za delavce v deželah, ki meje ob Pacifiku, ker je imela namen preprečiti imperijalistične vojne v deželah ob Pacifiku. Nekaj ne- zaslišanega je, da je vlada pre- prečila izdati potne liste v mir- nem času in v britskem imperi- ju. Ko je britski imperijalizem plezal kviško, ni bilo za britske državljane nobenih omejitev.

Državni uradniki po- neverili pol milijona

Trojica aretirana v Nevadi. Dr- žavni blagajnik je prijet.

Reno, Nev. — V soboto so bili tukaj aretirani Edward Malley, državni blagajnik, George A. Co- le, prejšnji državni kontrolor in A. W. Clapp, bivši blagajnik Carson Valley banke v Carson Cityju. Vsi trije so obtoženi, da so pomeverili \$561,000 državne- ga denarja. Trojica je bila izpu- ščena na prosto, ko je vsak po- ložil \$200,000 varščine.

Protifašistovske demonstracije v Ciceru.

Chicago. — V predmestju Ci- ceru so bile zadnje nedeljo po- polodne demonstracije italijan- skih delavcev proti fašizmu in Mussolinijevi vladi v Italiji. Več sto delavcev je korakalo po uli- cah v rdečih arajсах in s pro- testnimi napisli. Nekaj napisov je tudi zahtevalo pravico za Saccia in Vanzettija. Demon- strante je vodil J. Pipan, znani Primorec, čegar mati je bila Slo- venka in ki rad zahaja na sloven- ske delavske prireditve v Chica- gu.

Davek na ženske klobuke.

V angleški zbornici so imeli nedavno kaj zabaven intermez- z. Polkovnik Applin, član kon- servativne stranke, je vprašal angleškega zakladnega mini- stra, zakaj se pri iskanju virov za pokritje državnega proraču- na ni spomnil ženskih klobukov in zakaj jih ni obdavčil z 10 od- stotki kupne cene. Parlament je bušil v smeh, med katerim je fi- nančni minister razložil, da se je gospod polkovnik zaenkrat pre- pozno spomnil ženskih klobukov, ker je davek nemogoče uvesti tako gredi sezone. Toda Applin je trdovratno vztrajal na svo- jem stališču in je krepko agiti- ral, da kupijo angleške dame vsako leto povprečno 50 milijo- nov klobukov. Pri tem ogrom- nem konzumu bi se davek pač izplačal. Obenem pa bi okrepil moško fronto in potlačil nekoli- ko žensko kapricio. Z 10 odstot- nim davkom na ženske klobuke bi angleški proračun lahko pri- dobil letno pol drugi milijon funtov šterlingov.

Churchill je poslušal Appli- nov govor do kraja, potem pa je vstal in z grozo in strahom iz- javil, da se takega davka ne upa uvesti, ker bi se mu ženske pro- več krvavo ovestile.

V. G. Korošenko: Stari cerkovnik

(Pomladna idila).
Stemnilo se je.
Majhna vas v udobnem zatia- ju borovega gozda nad samotno, malo reko je tonila v onem ne- navadnem somraku, ki polni zvezdnate pomladne noči, kadar vstaja iz tal meglena tenčica, ki veča gozdne sence in zagrinja prostrane daljine v srebrnoči- sto mēglo. . . . Vse je mirno, za- mišljeno, otožno.

Vasica tiho dremleje.
Siromašne kolibe toliko, da se vidi v svojih temnih očrtih. Tu pa tam brijo lučke. Včasl za- škripljejo vrata, zalaja in spet utihne pes čuvaj. Zjaj pa zjaj se prikažejo iz temne goščave tiho šumečega gozda postav- pešev, prijaše jezdec, zaškrip- lje voz. To so prebivalci samot- nih gozdnih naselbin, ki gredo v svojo cerkev slavit veliki po- mladni praznik.

Cerkev stoji na holmcu, prav sredi vasi. Njena okna žarijo. Zvonik — star, visok, temen — se z vrhom dotika neba.
Škripljejo stopnice. . . . Stari cerkovnik Mihejič leze v zvonik. Se malo in bo visela njegova luč- ka tam gori nad zvezdi, ki se je vzpela v zrak.

S težavo se je vzpenjal star- šek po strmih stopnicah. Noge so mu že klecale, ves prett je že bil in zdelan in slabo je vi- del. . . . Čas je, čas je, da bi šel starček počivati, toda Bog ne pošlje smrti ponj. Pokopal je svoje sinove in vnuke, spremljal na oni svet stare, spremljal mla- de, a sam še vedno živi. Hudo je to! . . . Nekaterikrat je že obha- ljal pomladni praznik in ni več natanko vedel, kolikokrat je že v tem zvoniku čakal prave ure. In danes mu je Bog spet dal, da je prišel gori. . . .

Starček je stopil k lini in se je naslonil na ograjo. Spodaj, o- koli cerkve, so v temi samevali grobovi vaškega pokopališča in stari križi, kakor da jih čuvalo z razprostrtimi rokami. Kod pa kod so se sklanjale nad njimi breze, še ne ozelenele. . . . Od tamle doli je k Mihejiču prihajal prijeten vonj po mladem bratju; tu spodaj je vladala turobna ti- šina večnega spanja. . . .

Kako bo neki z njim čez leto . . .? Ali se bo še vrnil semkaj pod ta bronast zvon, da z grōm- kim udarcem zbudi noč iz pol- sna, ali pa bo že počival pod križem. . . . tamle v temnem ko- tu pokopališča? Sam Bog ve. . . . On je pripravljen; a zjaj mu je Bog vendar še enkrat naklonil, la obhaja ta praznik. "Čast bo- gi Bogu!" — so šepetala starč- kova usta vsakdanjo molitev in Mihejič je uprl pogled kvišku v zvezdnato nebo, posuto z milijon lučk, in se je prekrizal. . . .

— Mihejič, Mihejič! — ga kli- če spodaj hreščec, starijav glas. Priletni avčenik gleda v zvonik, z roko si zastira mežikajoče, so- sene oči in vendar ne vidi Mihe- jiča.
— Kaj hočeš? Evo me! — se je odzval cerkovnik, nagibajoč se iz zvonika. — Ali me ne vi- diš?
Ne vidim. . . . Ali ne bo že čas, la začneš potkavati? Kako mi- siš?
Oba gledata v zvezde. Tisoče- ro božjih lučk jima miglja z vi- sine, žareči Veliki voz stoji že visoko. . . . Mihejič premišlja.
— Ni še čas, le počakaj še malo. . . . Saj jaz vem. . . .

On ve, Njemu ni treba ure, za- kaj zvezde božje mu že povedo, kdaj je čas. . . . Zemlja, nebo, be- li oblaki, ki tiho plovejo po si- njini neba, temni gozd, ki skriv- nostno šumi tam spodaj, in žuborenje reke, nevidne v mra- ku — vse to mu je dobro znano, vse to mu je pri srcu. . . . Saj ni zaman prebil tu vsega svojega življenja! . . .

Pred oči mu stopa vaa njego- va dolga prošlost. . . . Spominja se, kako je privraket zlezal z očet- vom v ta zvonik. O Bog, kako je že davno tega in. . . . kakor da je bilo šele včeraj! . . . Sebe vidi plavolasega dečka; oči se mu svetijo in veter — ne leti, ki dviga cestni prah, ampak po- seben veter, ki pahlja s svojimi brezumnimi krili visoko nad zemljo — mu kuštra lasa. . . . Spodaj, daleč, daleč, hodijo ne- kakini pritlikavci in tudi hišice

A? — se je oglašil starček in urno vstal.

— O, Bože moj, mar sem res zaspal? Nikoli še nisem doživel take sramote! . . .

In Mihejič naglo zgrabi s spretno roko za vrvi. Spodaj mr- goli množica ljudi, kakor na mravišču. Bandera vrtajo po zraku in njih zlato se blešči. . . . Zjaj so prišli s sprevedom okrog cerkve in Mihejič ališil veličastno pesem "Zveličar gre iz groba."

Starčku sega ta pesem globo- ko v srce. . . . Mihejiču se dozde- va, da so svečke v temi močne- je vzplapolale, da je množica bolj oživila, da so zastave še bolj zavihrale in da je veter, ki se je pravkar zbudil, objel vato- ve zvokov ter jih z vso močjo ponesel v višave, ujemajoč se z mogocnimi, slavnostnimi glasovi zvonov. . . .

Se nikoli poprej ni tako lepo potrkaval stari Mihejič.

Zdelo se je, da je starčkovo s trpljenjem prenapolnjeno srce prešlo v mrtev bron in glasovi zvonov so peli, drgetali, se sme- jali in plakali, se spletali v neko čudno, dolgo vrtavo zvokov ter se vzpenjali prav do zvezdnatega neba. In zvezde so močneje za- žarele, se bleketale, zvoki pa so trepetali, se prelivali in z ljub- ko nežnostjo spet spuščali k zemlji.

Nizki bas je silovito bučal in daljal mogočne, silne zvoke, ki so napolnjevali nebo in zemljo: "Zveličar gre iz groba!"

In dva tenorja sta radostno in doneče pomagala, drgetaje od udarcev železnih švenkljev: "Zveličar gre iz groba!"

Dva najmanjša, soprana, pa sta se vpletala med nižje glasove, kakor bi se jima na moč mu- dilo, da ne bi zaostala, in sta z otroško radostjo žvrgolela: "Zveličar naš je vstal iz groba!"

In bilo je, kakor da se trese in maje vse stari zvonik in ka- kor da tudi veter pripeva, boža- je cerkovniku lice in prhutaje s silnimi krili: "Zveličar gre iz groba!"

In starčkovo srce je pozabilo svoje prejšnje življenje, polno skrbi in žalosti. . . . Pozabil je stari cerkovnik, da se je vse nje- govo življenje oaredotočilo le v tem mračnem in teanem zvoniku, da je na vsem svetu zapuščal in kakor star ator, ki so ga raz- rovale vremenske neizgode. . . . Poslušal te zvoke, počel je plakajoče, dvigajoče se k nebu in razprostrajoče se po tej bed- ni zemlji, in zdj se mu, da stoje okoli njega njegovi sinovi in vnuki, da so ti veseli glasovi njihovih, glasovi odraslih in ne- doraslih, zlivajoči se v zbor in prepevajoči mu o sreči in rado- sti, ki je v svojem življenju padl ni okusil. . . .

Stari cerkovnik vleče za vrvi, sože mu curkoma lijejo po obra- zu in srce mu močno utripa le v lužiji sreče. . . .

Zdolaj — pa so poslušali ljudje in so pravili drug drugemu, da ni stari Mihejič še nikoli tako lepo zvonil. . . .

Toda mahoma je veliki zvon čudno zatrepetal in umolknil. . . . Zaučeni so ostali glasovi nade- ljevali nedokončano pesem in so jo tudi prekinili, kakor bi poslu- šali žalostno doneč, zategnjeni zvok, ki se je tresel, prelival in plakal ter pomalem umiral v zraku. . . .

Stari cerkovnik se je onemo- gel zrušil na klop in poslednji dve solzi sta mu tiho zdrknili po blelih licih. . . .

Hej, polžite gori koga dru- gega! Stari naš cerkovnik je od- zvonil za večno. . . .

Zabavni banditi.

Chicago. — V noč od sobote na nedeljo so štirje banditi po- setili kabaret Bluebird Tavern v South Chicagu. V kabaretu je bilo 15 parov, ki so plesali. Ban- ditje so izvršili svoj roparski po- sel na nov in prav zabaven na- čin. Dva sta stala na straži z re- volverjema v roki, tretji je se- del v klavirju in zaigral veselo poskočnico, četrti je pa plesal z dekleti. Moški so morali medtem stati ob steni in kazati hrbet. Banditski ples je trajal z vaako plesalko le toliko časa, da je punca dala uro, prstan in kar je že imela. Ko so bila vsa dekleta obrana, so prišli moški na vrsto. Banditje so odnesli \$600 v go- tovinu in zlatnini ter se odpelja- li v avtu.

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

Maksim Gorki:

Hudičevi sprehoči

(Dolga.)

Dolgo sem se trudil, da bi ga prepričal, da je moja pravljica o hudiču le plod moje domišljije; verjeti mi ni hotel. Slednjič mi je navidezno le verjel. To mi je dalo povod, da se pred čitateljem opravičim za prvi sprehod hudiča.

Zdaj pa povest o dobrem hudiču. Zastavljaj besedo! Držal se bom zdaj strogo dejstev. Saj nam obstoj dobrega hudiča zanjčuje lesage in tudi kitajska legenda o Tsing-ju-tongu.

Vse to se je vršilo v noči na predvečer svetih treh kraljev. Zunaj je bilo kopno vreme, mlečnobela, gosta megla je polnila ulice ter odmikala hiše od hiš, vse razdirajoča — dobro in slabo. Krog svetilk so se tvorili motni krogi prosojne, luči, ki so stale tam brez žarkov in brez giba, ne da bi razsvetljevale zemljo. Motna in zatohla toplota je povzročevala tesnobo in raznolika otožna razpoloženja v človeškem srcu. Kakor pošasti so se posamezniki prikazovali in so izginevali v tej turobnosti. Vse glasove je bilo čuti pridušeno.

MARK TWAIN:

MALI KLAJEZ
TOM SAWYER

Poslovenil I. Mulaček.

(Dolga.)

Nato je nastopil Tom Sawyer s samodopadljivim zaupanjem in se povzpela z velikim navdušenjem in burnimi gestami do neotolažljive in nerazrušene pesmi "Svoboda ali smrt"; a ravno na sredi pa se mu je zateknilo. Popadel ga je pošasten strah, nego so se mu zašibile in hotelo ga je zadušiti. Res da je imel na svoji strani očitne simpatije šole — pa obenem je zavladala tišina po sobi, kar je bilo mnogo huje nego njeno sočutje. Učitelj je preteče gledal in polom je bil gotov. Tom se je davil še nekaj časa in se nato popolnoma pobit umaknil. Slišati je bil slab poskus ploskanja, ki pa je hitro zamrl.

Sledila je pesem "Deček na goreči palubi"; potem "Asirci so prišli" in drugi deklamatorični biseri. Nato so se vršile vaje v branju in boj v pismenkovanju. Maloštevilni latinski razred je nastopil častno, kot najodličnejši del večera so prišli na vrsto — "izvirni" sestavki mladih gospodičen. Po vrsti so stopale na rob odra, se odklanjale, vzdignile rokopis (ki je bil prevezan z liličnim trakom) in začele predavati s prišiljeno pozornostjo na izraz in ločila. Snov je bila ista, o katerih se razpravljale pri podobnih priložnostih njihove matere, njihove babice in brezovno vse predništvo v ženskem kolenu tja do križarskih vojak. "Priateljstvo" ali "Spomini nekdanjih dni", "Vera v zgodovini", "Dežela sanj", "Prednosti kulture", "Oblike politične vlade v primeri in razliki", "Melanholija", "Otroška ljubezen", "Srčne želje" itd. itd.

Poglavitve poteze in tendence vseh teh sestavkov so bile: skrbno gojena in negova melanholija; razkošna in bogata uporaba "dobrega jezika" in za lase privlečene izbrane, pa strašno obrabljene besede in fraze; in posebnost, ki je z vsiljivostjo vse kvarila, je bil nezgibni in neznočni nauk, ki se je vlekel koncem vsekega govora. Brez ozira na predmet se je povsod kazal duhomoren poskus, stisniti nalogo v nek okvir, ki bi ji dal moralno in verlog ni mogla pregnati tedaj mrtvega kopita iz šole, ga ne more danes in ga ne bo menda nikoli, dokler bo svet stal. Ni je šole v celni naši deško lice. Vsa kričeha nekritičnost teh nalez, kjer se ne bi čutila mlade gospodične dolžne, da zaključijo svoje sestavke z lepimi nauki, in verjemejo, da je zaključni nauk najboljši lahkomiselne in najmanj bogaboječega dekleta v šoli vedno najdaljši in najneumljenejša pošten. Pa dovolj o tem. Vsaka resnica v očeh bo. Vrnimo se k "skušnji". Prva naloga, ki se je čitala, je bila naslovljena: "Ali je torej to življenje?" Morda prinese čitatelj kratek izvelec iz nje.

"S kakšnimi radostnimi občutki zre mladi duh na navadnih potih življenja kakšni pričakovani slovesnosti naproti! V duhu se vidi bujna oboževalčeva mode sredi slavnostne, množice, opazovana od vseh prisotnih. Njena ljubka postava se suče v snežnem oblaku po blodnjaku radostnega plesa; njeno oko je najjasnejše, njen korak najprožnejši v vsej veselilni družbi. V taki razkošni omami hitro mineva čas in kmalu pride dobrodošla ura, ko stopi v elizijski svet, o katerem je tako jasno sanjala. Kako pravično se razodene vse njene čarobni viziji! Vsa nov prizor je mikavnejši od prejšnjega; kmalu pa spozna, da se skriva pod to lepoto zunanostjo sama nečimurnost; lasjanje, ki je nekdanj ocharoval njeno dušo, sedaj žali njeno uho. Plesilce je izgubilo svojo mikavnost in s pokvarjenim zdravjem in grenkostjo v sr-

nega opravila nimam več na nji. Niti ene duše ni več, ki bi bila uvaževanja vredna ... Grozno nenadarni so postali ljudje, do študa so nezanimivi in plitvi ... Osobito pa sedaj, ko se z novo silo dviga glas med njimi po osebnem samozapopnjenju in za boj proti strastem. Bedaki! Oni, menijo, da imajo strasti, a v njihovih srcih bivajo le še poželenja ... Torej, tu so vendar le vrata, ki niso zaznamovana s križem proti mojemu obisku. — Nater pojdem! Morda doživim kaj zanimivega." In hudič se spremeni v snežinko in skozi špranjo sfrči tiho na polico pred oknom.

Ob oknu je stala miza in pri mizi je sedel Ivan Ivanovič Ivanov. Po svoji duševni organizaciji je bil inteligen. Njegov posel je bil stremiljenje po npravnstveni popolnosti, ki si jo je hotel prisvojiti z razgovori s učnimi znanci in čitanjem dragocinskih znanstvenih del. Ker je bil ravno zadnji izmed praznikov, je sedel Ivan Ivanovič ob mizi ter delal obračun svojih doživetij tekom zadnjih štirinajst dni. Ves je bil vase vtoplejen. Človek, ki je zaposlen z lastnim opazovanjem, je vedno podoben jurjevki oziroma muhi v medu; zato Ivanovič ni opazil snežink, ki so frčale skozi špranjo v oknu, niti kako se je ena teh spremenila v hudička.

cu se obrne proč v prepričanju, da ne more napojiti pozemeljsko veselje hrepenenja duše!"

In tako dalje, in tako dalje. Od časa od časa se je slišalo med čitanjem priznalo šepetanje, spremljano s pridušnimi vzkliki. "Kako krasno!" "Kako zgovorno!" "Tako resnično!" itd., in ko se je cela stvar končala s posebno ganljivim naukom, je bilo ploskanje naravnost navdušeno.

Potem je vstala drobna, melanholična deklica, katere obraz je imel ono zanimivo "bledico", ki prihaja od pilul in slabega prebavljanja, in je čitala "pesnitev". Dve kitici naj zadostujeta

Missouraka deklica se poslavljaja od Alabame.

Alabama, ahogom! Ljubim te srčno!

A proč usode žene me ukaz.

Teno je srcu mojemu, tesno,

peko me mli na prezlati čas.

Po cvetnih šetala sem gosdih teh,

ob Tallaponi jezidla sem v dir,

sanjarila ob talaških valih,

vsa v šarkih s Cossu sjetraj in svecor.

Ne, kipečega me srca sram,

ne, ni me aam solza in bolečin:

to ni tuj svet, ki naj slovo mu dam,

to niso tujci, ki jih naj pustim.

Prejubi sprejem in dom mi dal je kraj,

ki naglo zdaj izginja za menoj;

in da blado se nanj oziram naj?

Ne, Alabama: plačem za teboj!

Le malo jih je vedelo pomen besede tete

(v originalu), pa kljub temu je pesem silno

ugajala.

Za njo je nastopila temnopolta, črnooka in

črnolasa gospodična, trenotek učinkovito poča-

kala, naredila izrazito tragično lice in začela čit-

tati z umerjenim glasom:

Vizija.

"Temna in viharina je bila noč. Na nebeškem svodu ni migljala niti ena zvezdica; pa zamolklo bobnenje glasnega gromenja je dodelo neprestano uho; strašni bliski so srdito razsajali po meglenih sobanah neba, kakor bi se rogali moči, a katero je krotiti sloviti Franklin njihove grozote! Tudi viharne vetrovi so prišli, soglasno iz svojih tajinstvenih domov in bučali okoli, kakor bi hoteli s svojim pišem povečati divjost prizora. V takem času, tako temnem in tako strašnem, je vzdihovala moja duša po človeškem sočutju; mesto tega pa je:

Najkrajša mi prijateljica, svetovalka, tolažnica

in vodnica,

Veselite me žalosti, radosti moje blaženosti;

postala mi družica.

Gibala se je kot blesteča lilija, ki jih slikajo romantiki in mladina na solčnih izprehodih po Edenu domišljije, kričica lepote, ozaljšana edino s svojo nadnaravno ljubkostjo. Tako tih je bil njen korak, da ni povzročal najmanjšega glasu, in če ne bi razširjal njen poživljajoči dotikljaj mogočnih sil, bi bila odplavala dalje kot druge skromne lepote, neopažena — neiskana. Čudna žalost se je razlivala preko njenih potez liki ledene solze na oblaku decembra, ko je pokazala na bojujoče se elemente zunaj ter mi velela, naj premišljam o bitkah, ki jih predstavljajo.

Ta mora je obsegala kakih deset strani rokopisa in se končala s naukom, ki je tako uničeval upanje vsem neprezbiteljancem, da je dobila prvo nagrado. Ta sestavek je bil po splošnem mnenju najbolje delo celega večera. Ko je izročil mestni župan nagrado predavateljci, je imel topel nagovor, v katerem je izjavil, da je bilo to delo brez dvoma "najizrazitejše, kar jih je kdaj imel priliko poslušati in da bi bil lahko ponosen nanj sam Danijel Webster."

Mimogrede naj omenim, da je število tistih nalog, v katerih se je prekmerno uporabljala beseda "krasen" in se je poudarjala človeška izkušnja kot list iz knjige življenja, nadkrillilo običajno povprečno mero.

(Dolga prihodnja)

Ivan Ivanovič je bil zaprl oči ter se pogledal v aliko, ki jo je nekoliko videl v nekem časopisu, in ki se mu je dvigala v spominu. Slika je predstavljala morsko orjaško žival, ki je požirala raka, ki ga je držala z lovkami.

"Tako sem jaz," si je mislil Ivan, "tudi meni se godi kakor raki ... in kako ta nestvor, tako tudi meni izsesava življenje moje soke. Jaz stremim, se upiram, da bi premagal njegov razkrajajoči vpliv, hočem obvladati svoje strasti ... ali prime me z grozovitimi lovkami ter me vleče tjakaj, kjer se pene bahalske orgije, kjer se v človeku vzbuja žival, kjer ugašava vse čisto ... Vse moje moči, vse moje misljenje in stremjenje, vse moje pamet bi moral žrtvovati svetemu podjetju, da iz sebe ustvarim osebo, v kateri vsi ... plemeniti vtisi bivanja najdejo ... pravi odmev. Postati bi moral hraber branitelj svojih pravic, pogazenih pravic svoje osebnosti ... in mesto tega ... sem bil že trikrat na maskaradah ... bil sem v restavranu ... in sem ponižal celo neko žensko! ..."

"Priznavam, bila je zelo lepa. Ah kako je bila lepa! ... Vendar pa je žena drugega ... tuja žena! ... o, kako nizkostno je to od moje duše! ... Dasi mi ni bila povsem tuja ... saj je vendar Jegorjeva žena. Jegor pa je moj stari tovariš, moj najboljši prijatelj ... Da-a! Morda more ta okolnost ... moje krivdo zmanjšati. Vendar, vseeno! Dobro je vsaj, da svoje pogreške sam spoznam, to me dviga v moj lastnih očeh ... To je vse-kakor tolažljivo! Ali — o, hudič! Če bi mogel svoje strasti iztrgati iz srca!"

"Poskusite vendar enkrat!" se začuje oduren glas. "Ako vam všeč, morem vam pri tem pripomoči."

Ivan Ivanovič je umno dvignil glavo, ter se prestrašil — pri pogledu na hudiča se pač vsak prestraši.

"Oprostite ... nisem niti opazil, kako ste vstopili ... Če se ne motim — imam ... čast videti hudiča?"

"To imate, prosim vas tudi, da se pred menoj nikakor ne sramuje," reče hudič.

"Hm ... hm ... odkod vendar ta čast?"

"Oj, čisto naravno ... prišel sem k vam iz dolgočasia. Danes je pač, kakor veste, predvečer sv. treh kraljev, in ob tej priliki nas hudiče — kakor znano — povsod preganjajo. Zunaj je tako megleno, mokro ... prav ostudna zima letos! In ker vas poznam kot humanega človeka ...

Ivan Ivanovič je bil zbežan. On ni nikoli resno premišljeval o obstoju hudiča, in čutil se je sedaj pred njim v krivdi.

"Zelo me veseli!" je dejal smehljajoč se v zagradi. "Če vam morda na polici pri oknu ni udobno, prosim, stopite vendar bližje."

"Oj, nikar ne skrbite! Jaz se privadam tako kakor vi, vsakemu življenjskemu polazaju, naj bo še tako neudoben in ... še tako sramotilen."

"Hm, hm ... kako mi je ljubol!" reče Ivan Ivanovič, a pri sebi si misli: Precej surov je, oziroma, preveč — familjaren.

Izrazili ste poprej — tako se mi zdi — željo, očistiti svoje srce; ni li res?"

"Hm ... hm ... da ... Veste, človek je neglede na napredek pameti vendarle še vedno šibek v boju s svojimi strastmi ... Ali oprostite; če sem prav čul, vi ste vendar ponudili svojo pomoč pri tem ... podjetju?"

"Da, ponudil sem jo vam in ponavljam: Pripravljen sem radovolje vam izkazati svoje usluge!"

"Ali pa ni to morda proti vašemu poklicu?" se je čudil mož.

"Ah, Ivan, Ivanovič," vzklikne hudič in zamahne z roko, verujete li, da moj poklic že preseda?"

"Tako?"

"In še kako! — Celo ljudem preseda včasih vedno hudo delati in loti se jih včasih resničen kes ..."

"V istini, kaj bi bilo, če sprejem ponujano mo pomoč? si misli Ivan Ivanovič. Saj je vse-mogočen in me lahko z enim mahom napravi popolnega. Oj kako bi se čudili moji znanci!"

(Konec prihodnja.)

NA PRODAJ JE

dvonadstropna lesena hiša, nova garaža. Vprašajte za ceno in druga pojasnila na: 1814 So. Komensky Ave., Tel. Lawndale 8911. (Adv.)

ZELO VAŽNO ZA NAROČNIKE PROSVETE.

Po sklepu seje glavnega odbora S. N. P. J., zborujočega meseca februarja, 1927, se POVIŠA NAROČNINA ZA DNEVNIK PROSVETO ZA \$1.00.

Ta sklep stopi v veljavo od 1. julija, 1927, naprej. Upravištvstvo želi, da naročniki in članstvo ta sklep upoštevajo, kajti bil je potreben, da se ohrani list, kakoršen je, povečan na sedem kolon še za naprej in tako da imajo naročniki več dobrega gradiva.

Seja je tudi sklenila, da se da vsem naročnikom, ki so že sedaj naročeni na list, prilika, da lahko plačajo po stari ceni svojo naročnino in vsi, ki tako želijo, lahko to izvrše do 1. julija, 1927. To velja tudi za vse one, katerim poteče naročnina po 1. juliju, da lahko plačajo sedaj za naprej še po stari ceni.

Bratje in sestre, sedaj imate priliko, da pošljete naročnino, predno stopi v veljavo nova cena. Časa je še skoro dva meseca, vendar hitite s pošiljavitvijo vaše naročnine in pridobite še kakga novega naročnika. Zapomnite, da je čas do 1. julija, 1927.

Cene po 1. juliju, 1927, bodo: Dnevnik za celo leto \$6.00, za pol leta \$3.00.

Člani doplačajo za celo leto \$4.80, za pol leta \$2.40.

Za staro domovino stane za celo leto \$9.00, za pol leta \$4.50.

Za mesto Chicago in Cicero, za celo leto \$7.50, za pol leta \$3.75.

Te nove cene stopijo v veljavo takoj po 1. juliju, 1927.

Bratje in sestre, hitite s pošiljavitvijo naročnine, dokler so nižje cene.

FILIP GODINA, upravitelj.

Dve darili

Kdor se potruzi v sedanjih kampanji in dobi osem polletnih ali štiri celoletne naročnine za dnevnik "Prosveto" in pošlje celo vsoto upravištvu, dobi krasno samonapojno pisalno pero in avtomatični svinčnik

z lepim pozlačenim znakom S. N. P. J.

SEZNAM PRIREDB SLOVENSKE ORGANIZACIJE V CHICAGU.

Slovenski Sokol, spomladanski nastop dne 21. maja v dvorani S. N. P. J. "Sava," pevski zbor kluba št. 1 J. S. Z., koncert v dvorani S. N. P. J. dne 22. maja.

Pevsko društvo "Slovan", koncert dne 29. maja v Hrvatskem domu, So. Chicago.

Orkester S. N. P. J. — Koncert z mladinsko igro dne 29. maja v dvorani S. N. P. J.

Piknik društva št. 1 S. S. P. Z., dne 19. junija pri Vidmarju v Willow Springsu.

Piknik društva "Zarja", dne 27. junija pri Vidmarju v Willow Springsu.

IZREDNO UGODNA PRILIKA ZA BRIVCA!!

Radi odhoda v staro domovino sem primoran prodati moderno urejeno brivnico in biljardni ter prodajalno s sladkarijami ("Candy Store") z vso opremo. Dva brivaka stola, dve biljardni mizi in druge potrebščine, izredno nizko ceno prvega kupcu. Zada za prodajalniški prostor je stanovanje štiri sob. Več pri lastniku Ignac D. bichu, 2658 So. Ridgeway Ave. blok zapadno od urada S. N. P. J.

VABILO NA KONCERT

katerega priredi

Pevsko društvo "RODOLJUB" iz Johnstowna, Pa., skupno z društvom "VIHAR" v Kraynu, Pa.

V NEDELJO DNE 15. MAJA T. L. POPOLDAN v dvorani društva "Vihar" v Kraynu, Pa.

Na programu je petje v slovenskem, hrvatskem in angleškem jeziku. Prijatelji petja, ter slavno občinstvo vobče, vabljeno ste, da nas posetite v obilem številu, damači in iz bližnjih naselbin, ter še posebej vabimo domača društva.

Za točno in dobro postrežbo še poleg petja bo izvrstno poskrbljeno, ne bo vam treba biti ne lačni in ne žejni.

Vstopnina je prosta. — Torej na svidenje 15. maja v Kraynu, Pa. — Vabi ODBOR.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

- AMERIŠKI SLOVENC! — izvrstna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.00
- Slovensko-Angleška Slovnica — zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00
- Zakon Biogenije — tolažni naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere gamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro \$1.50
- Pater Malaventura — V Kabaretu — zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami \$1.50
- Zajedalci — resnična povest in prava ilustracija doleži skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki \$1.75
- Jimmie Higgins — krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek \$1.00
- Zapiski 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo \$0.50
- "Erbenica" — drama v treh dejanjih s prologom in epilogom — mehko vezana, stane samo \$0.25
- "Informator" — knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J. — zelo priporočljiva za člane — stane samo \$0.20

Pišite ponje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kampanja za dnevnik

Vsi aktivni člani S. N. P. J. naj gredo na agitacijo! Dnevnik mora imeti preko 10,000 naročnikov še to leto. Agitatorje, ki bodo delavni, čakajo lepe knjižne nagrade.

Kampanja za nove naročnike na dnevnik "Prosveto" se odpre 15. februarja 1927 in se zaključi 15. novembra 1927.

Vsačdo, ki se naroči na dnevnik "Prosveto" in ki doleži še ni bil naročnik, bodisi za pol leta ali za celo leto, ali če stari naročnik pošlje dve ali več naročin NOVIM NAROČNIKOV, je deležen nagrade v knjigah iz zaloge Književne Matice S. N. P. J.

Pogoj za nagrado je NOV NAROČNIK in vsakdo mora poslati celo vsoto naročnine brez vsakega odbitka poštnine ali provizije upravištvu "Prosvete". V tej kampanji ni dovoljena nobena provizija. Kdor si vzame provizijo, ne dobi nagrade.

Za eno polletno naročnino na dnevnik je pošiljatelj deležen knjige "Jimmie Higgins," ki je vredna \$1.00. Za eno celoletno naročnino je pošiljatelj deležen "Slovensko-angleške slovnice," vredne \$2.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$2.00.

Za dve celoletni naročnini dobi pošiljatelj knjige "Ameriški Slovenci," vredne \$5.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$5.00.

Bratje in sestre S. N. P. J., kakor tudi drugi rojaki in rojakinje, ki še niste naročeni na dnevnik "Prosveto," sedaj se vam nudi ugodna prilika, da si za majhno vsotico nabavite dober list in poleg tega dobite še dobro knjigo ZASTONJ!

Pošurite se z naročbo! Pošljite naročnino še danes! Naročnina "Prosvete" za eno leto je \$5.00, za pol leta \$2.50. (Za Chicago in Cicero je \$6.50, za Evropo pa \$8.00.) Člani S. N. P. J. doplačajo \$3.80 za celo leto ali \$1.90 za pol leta, ker člani plačajo pri anesmentu \$1.20 na leto za tečajnik.

Vsa pisma in denar pošljite na naslov: Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.